

Dětské recepty

vpk

od 2 do 18 let

Obsah:

Úvodem / 2

Nápoje / 3

Pomazánky a studené pokrmy / 5

Polévky / 6

Hlavní jídla masitá / 9

Hlavní jídla polomasitá a bezmasá slaná / 16

Příkrmы / 21

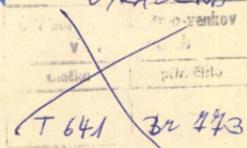
Omáčky / 23

Zeleninové saláty / 24

Teplé zeleninové přílohy / 25

Hlavní jídla sladká / 27

Pečivo a moučníky / 29



traviny používáme zásadně čerstvé nebo zmrazené, u konzervovaných se řídíme záruční lhůtou. Potraviny ukládáme podle jejich vlastností do chladnic, mrazáků, na chladná, tmavá a suchá místa. Případné zbytky jídel rychle zchladíme a uchováváme v chladničce nejvíce 1 den. Maso, zeleninu, ovoce, brambory a vejce před zpracováním vždy nejprve omyjeme pod tekoucí vodou, teprvé pak dálé zpracováváme. Syrové maso, zeleninu a vejce nezpracováváme v blízkosti již dohotovených pokrmů nebo součástí jídel, které nebudeš tepelně upravovat. Mouku před použitím zásadně prosíváme. Potraviny dlouho neskladujeme, zbytečně nemáčíme, nadměrně dlouho nevaříme, hotové pokrmy neuchováváme po uvaření dlouho na teple, opakovaně neohříváme. Zeleninové pokrmy připravujeme vždy těsně před podáváním.

PŘEVOD VÁHOVÝCH JEDNOTEK NA ODMĚRKY

Máslo	1 g	1 mokka lžička
Olej	10 g	1 vrchovatá čajová lžička
Slanina	10 g	2 polévkové lžice
Mouka	10 g	1 kousek asi jako malíček
Mouka sojová	10 g	1 polévková lžice
Cukr	10 g	1 polévková lžice
Strouhaná	10 g	1 polévková lžice hodně vrchovatá
Ovesné vločky	10 g	1 polévková lžice vrchovatá
Luštěniny	10 g	1 polévková lžice rovná (za syrovou)
Jáhly	10 g	1 polévková lžice rovná
Čaj ruský	1 g	1 mokka lžička
Čaj šípký	1 g	1 čajová lžička
Vita káva	1 g	1 mokka lžička
Pudingový prášek	1 g	1 mokka lžička
Rozinky	10 g	1 polévková lžice rovná (asi 20 ks)
Orňíky lískové	10 g	asi 12 ks
Ořechy vlašské	10 g	1 polévková lžice sekanych nebo strohaných
Med	10 g	1 rovná čajová lžička
Rajčatový protlak	10 g	1 čajová lžička vrchovatá
Sušené houbky	1 g	1 čajová lžička
Sýr tvrdý strouhaný	10 g	1 polévková lžice vrchovatá
Kořenová zelenina	10 g	1 kousek asi jako prst (1 x 1,5 cm)
Cibule	10 g	velikost jednoho vlašského ořechu
Mléko	10 g	1 polévková lžice
Vejce podle velikosti	od 45–70 g	průměru

Nápoje

Ovocný čaj / 3

Šípkový čaj / 3

Ruský čaj s mlékem / 3

Švédský čaj / 4

Bílá káva / 4

Kaolar / 4

Ochucená mléka zahuštěná / 4

Ochucená mléka nezahuštěná / 4

Nejpřirozenějším a nejvhodnějším nápojem je dobrá pitná voda. Dopřejte jí dětem tolik, kolik jí potřebují po celý den, aby nestrádaly nedostatkem tekutin. Studená voda slouží k uhašení žízně, ostatní nápoje doplňují výživu dítčete. Nápoje volíme tak, aby obsahovaly především vitamíny, nerostné látky, popřípadě některé živiny.

	2–6 roků	7–11 roků	12–15 roků	15–18 roků	Poznámka
Ovocný čaj					
Voda	150	200	250	250	
Ovocný čaj v sáčku	1 sáček				
Cukr	10	12	15	15	

Sáček ovocného čaje vložíme do nahřátého šálku, přelijeme vařící vodou a necháme vyluhovat. Čaj můžeme osladit také medem.

Šípkový čaj

Voda	150	200	250	250
------	-----	-----	-----	-----

Šípky	1,5	1,5	2	2
-------	-----	-----	---	---

Cukr	10	12	15	15
------	----	----	----	----

Šípky omyjeme na sítku pod tekoucí vodou a dáme vařit do studené vody na dobu asi 10 min. Necháme stát nejlépe přes noc (6–12 hod.). Odvar ze šípků předčíme, přidáme vařící vodu a osladíme. Můžeme použít také sáčkováný šípkový čaj.

Ruský čaj s mlékem

je velice vhodný, protože zlepšuje stravitelnost mléka.

Hlavní jídla sladká

Lívance / 27

Lívance s ovesnými vločkami / 27

Oršková žemlovka s jablky / 27

Škubánky s mákem / 27

Bramborové šísky s mákem / 27

Švestkové knedlíky z bramborového těsta / 28

Ovocné knedlíky z tvarohového těsta / 28

Tvarohové knedlíky s ovocnou omáčkou / 28

Jahelník se švestkami / 28

Lívance

	Poznámka			
Mouka hladká	70	80	90	100
Cukr	7	8	9	10
Droždí	1	1,5	2	2,5
Mléko	120	130	140	170
Vejce	20	30	40	50
Sůl	x	x	x	x
Tuk	7	8	9	10

Připravíme kvásek z několika lžicí mléka, lžice cukru a mouky a rozdrobeného droždí. Do mísy dáme mouku, cukr, vejce, sůl, vykynutý kvásek a část mléka tak, že nejdříve zpracujeme hustší těsto a pak ještě rozdělíme zbytek mléka a vypracujeme hladké lité těsto. Necháme vykynout. Rozpálíme lívanečník, který potíráme tukem, naléváme těsto a lívance po obou stranách opečeme. Lívance potíráme povidly nebo zavařeninou.

Nahoru můžeme dávat rozšlehaný tvaroh:

Tvaroh měkký	50	60	70	80
Cukr	10	15	20	25
Mléko	10	15	20	25

Tvaroh utřeme s cukrem a mlékem a dobře vyšleháme. Zdobíme povrch lívanců.

Lívance s ovesnými vločkami

Mouka hladká	40	45	50	55
Ovesné vločky	30	35	40	45
Cukr	7	8	9	10
Droždí	1	1,5	2	2,5
Mléko	120	130	140	170
Sůl	x	x	x	x
Džem	35	45	55	65

Tvaroh měkký 30 35 40 50

Cukr

Jogurt bílý 30 40 40 60

Připravíme kvásek jako u předešlého návodu. Do mísy dáme mouku, umleté ovesné vločky, cukr, sůl, vejce, vykynutý kvásek a část vlažného mléka, umicháme nejprve hustší těsto. Rozdělíme zbylým mlékem a vypracujeme hladké lité těsto. Na rozechřátý vymaštěný lívanečník naléváme naběračkou vykynuté těsto a osmažíme po obou stranách. Hotové lívance potřeme džemem, posypeme strouhaným tvarohem a cukrem a doprostřed dáme lžíčku trochu bílého jogurtu. Místo jogurtu můžeme dát ušlehanou smetanu.

Oršková žemlovka s jablkou

Bílá veka	50	60	70	90
Mléko	50	60	70	90
Máslo	10	15	20	25
Cukr	10	15	20	25
Vejce	20	20	30	50
Jablka	80	100	120	150
Ořechy	20	30	50	70
Cukr na sypání	4	5	6	7

Nakrájenou venu na plátky zvlhčíme mlékem a kládem na vymazaný pekáč. Přídaje vrstvu oloupaných na plátky nakrájených jablek, pocukrujeme, posypeme strouhanými ořechovými jádry, pokapeme rozechřátým tukem a přikryjeme vrstvou žemlí. Celé zalijeme mlékem, ve kterém jsme rozšeňali vejce a dáme do předem vyhřáté trouby na dobu asi 20 minut. Upečenou žemlovku ihned posypeme cukrem.

Škubánky s mákem

Brambory	200	300	400	500
Mouka hrubá	30	40	45	55
Sůl	x	x	x	x
Mák	10	15	18	20
Cukr	15	20	25	30
Tuk	15	20	25	30

Omyté oloupané a na kousky rozkrájené brambory dáme do hrnce, osolíme, zalijeme horkou vodou a uvaříme do poloměkká. Část vody slijeme, přisypejme mouku, vařečkou utvoříme na povrchu otvory a dovaříme. Uvařené vymícháme vařečkou do hladka. Lžíci vykrajujeme kousky, dáme na zahřátý talíř. Sypeme mletým mákem promícháný s cukrem a mastím tukem, nejlépe rozechřátým sádlem. Hotové škubánky můžeme pospat také strouhaným tvrdým tvarohem, ale v tom případě mastím másem.

Bramborové šísky s mákem

	Poznámky			
Brambory	250	300	350	400
Mouka hrubá	30	35	40	45
Krupice	15	18	20	25

Pečivo a moučníky

Jablkový koláč z drobenky / 29

Zapečená jablka / 29

Jablka v těstičku / 29

Poštácký dort / 29

Rychlý litý koláč s jablkami / 29

Jogurtový koláč / 30

Tvarohové vzdolečky / 30

Listový závin s jablkami / 30

Listový závin s tvarohem / 30

Krupicové flameri / 30

Tvarohový krém s meruňkami / 30

Tvarohový krém se zmrazeným ovocem / 30

Moučníky uvádíme podle jejich celkové přípravy, proto nedávkujeme pro jednotlivé věkové kategorie.

Jablkový koláč z drobenky

	Poznámky
Hrubá mouka	400
Tuk	100
Cukr	100
Pečivový prášek	1/2
Jablka	300

V misce připravíme z mouky, tuku a cukru drobenku s přídavkem necelé poloviny pečivového prášku, dobře rozmícháme. Oloupeme, zbavíme jadřinců a na hrubém struhadle postrouháme 2–3 velká jablka. Na mírně vymazaný pekák dáme drobenku (větší část), pak strouhaná jablka a znova menší část drobenky. Pečeme v mírně vyhřáté troubě 20–30 minut.

Zapečená jablka

Jablka	400
Cukr	20
Tuk	40
Piškoty	100
Ořechy	20
Rozinky	10

Ohnivzdornou misku vymažeme tukem a na dno klademe oloupaná hrubě nastrouhaná jablka, posypeme předem omytými a namočenými rozinkami, strouhanými ořechovými jádry a cukrem s rozdrzebnými piškoty. Můžeme zakapat citronovou šťávou

a pokryjeme tenčí vrstvou strouhaných jablek. Povrch přelijeme rozpustěným tukem, dáme do předem vyhřáté trouby a zapékáme asi 20–30 minut. Po zchladnutí moučník vyklopíme z misky a pocukrujeme. Můžeme také zdobit ovocem a šlehanou smetanou.

Jablka v těstičku

Polohrubá mouka	200
Cukr	40
Tuk	30
Drožď	10
Vejce	1 ks
Jablka	300
Tuk na smažení	100
Vanilkový cukr	
Sůl	
Mléko	2 dl

Do misky dáme mouku, cukr, vejce, špetku soli, rozechřítili tuk a zalejeme vlažným mlékem s rozmícháným droždím. Dobře promícháme a necháme na teplém místě vykynout. Oloupaná jablka zbavíme jadřinců nastrouháme na tenké plátky a vrmicháme do vykynutého těsta. Na pánev dáme rozpálit tuk, lžíci vykrajujeme z těsta kousky a rychle smažíme po všech stranách do zlatova. Usmažená jablka v těstičku necháme na sítu okapat a obalujeme ve vanilkovém cukru.

Poštácký dort

Cukr	150
Vejce	3 ks
Hrubá mouka	80
Pečivový prášek	
Kakao	30
Jablka	300

V misce ušleháme vejce s cukrem, přidáme mouku promíchovanou s trochou pečivového prášku a kakaaem a lehce zamícháme 2–3 jemně strouhaná oloupaná jablka. Dáme do vymazané a moukou vysypané dortové formy a pečeme v mírně vyhřáté troubě 30–40 minut. Vychladlý vyklopíme, rozkrojíme, potřeme zavařeninou. Nahoru dáváme polevu a můžeme zdobit šlehačkou.

Rychlý litý koláč s jablkami

Polohrubá mouka	300
Tuk	140
Cukr	140
Vejce	2 ks
Mléko	1/4 l
Pečivový prášek	1/2
<i>Na drobenku</i>	
Polohrubá mouka	50
Cukr	50
Tuk	50
Vanilkový cukr	

Pomazánky a studené pokrmy

Tvarohová pomazánka se šunkou / 5
Tvarohová pomazánka s mrkví a ředkvičkami / 5
Tvarohová pomazánka se sýrem a česnekem / 5
Drožďová pomazánka / 5
Pomazánka ze sardinek s cibulí / 5
Drůbeží salát / 5
Sýrový salát pro slavnostní příležitost / 6
Cočkový salát se zeleninou / 6
Fazolový salát / 6
Müsli / 6

Pro ty, kteří si nejsou jisti, co jsou doplňková jídla:
jsou to snídaně, přesnídávky, odpolední svačiny, případně druhé večeře.

Pomazánky jsou dávkovány na doplňková jídla,
pokud je chceme podat k večeři, zvyšujeme dávku
zhruba o 2/3.

Tvarohová pomazánka se šunkou				Poznámka
Tvaroh měkký	30	50	70	80
Máslo	3	5	5	7
Mléko	20	30	40	50
Šunka	20	30	30	50
Sůl	x	x	x	x
Pažitka	x	x	x	x
Hořčice	0	0	0	x

Měkký tvaroh, máslo a sůl rozmícháme s mlékem (mléko přidáváme podle tuhosti tvarohu). Přidáme rozsekanou šunku a omylem, drobně nasekanou pažitku. Nejstarším dětem můžeme přichutit troškou hořčice.

Tvarohová pomazánka s mrkví a ředkvičkami				
Tvaroh měkký	30	40	50	60
Tuk	4	5	6	7
Mléko	10	15	20	25
Mrkev	10	15	20	25
Ředkvičky	8	10	12	15
Sůl, zelená petržel	x	x	x	x

Tvaroh, mléko, tuk a sůl dobře utřeme, přidáme jemně nastrouhanou mrkev a ředkvičky. Podle chuti dosolíme a zamícháme sekanou zelenou nať.

Tvarohová pomazánka se sýrem a česnekiem

Tvaroh měkký	30	40	50	60
Mléko	10	15	20	25
Sýr niva	20	25	30	40
Česnek, sůl, sladká paprika	x	x	x	x

Tvaroh, mléko a rozstrouhaný sýr niva utřeme, mírně přisolíme a okořeníme sladkou paprikou a prolisovaným česnekiem.

Drožďová pomazánka

Droždí	5	7	9	11
Cibule	7	8	9	10
Tuk	5	6	7	8
Veje	20	30	40	50
Sůl, zelená nať	x	x	x	x
Strouhanka	2	3	4	5

Na tuku zesklovatíme cibuli, přidáme rozdrobené droždí, osolíme a chvíli osmahneme. Když je droždí rozpuštěné, přidáme vejce, mírně zahustíme strouhankou a necháme vejce sražit. Kořeníme sekanou zelenou natí.

Pomazánka ze sardinek s cibulí

Sardinky	30	40	50	60
Cibule	10	12	15	20
Sůl, citr. šáava, pažitka	x	x	x	x
Hořčice	0	0	x	x
Pepř	0	0	0	x

Celé sardinky dobře utřeme na kaši i s olejem, přidáme strouhanou cibuli, zakapeme citronem a přidáme sekanou pažitku. Vše dobře zamícháme. Pro starší děti můžeme přidat trochu hořčice, nejstarším můžeme mírně opeřít.

Drůbeží salát

Kuřecí maso				
(slepíčí, krůtí)	50	60	75	90
Cibule	7	8	9	10
Celer, mrkev,				
hrášek	25	30	40	50
Jablko	20	30	40	50
Sůl, citron	x	x	x	x
Jogurt bílý				
(zakysaná smetana)	20	30	40	50
Zelená petrželka	x	x	x	x
Pepř	0	0	0	x

Tepelně upravené drůbeží maso (s úspěchem můžeme využít ořezu z drůbeže po uvaření polévky nebo masa obraněho z kostí) pokrájíme na nudličky, přidáme jemně nakrájenou cibuli, na kostičky nakrájenou uvařenou zeleninu, oloupané na kostičky pokrájené jablko, hrášek (je-li čerstvý nebo zmrzačený, musíme jej uvařit), sůl, citron a jogurt nebo zakysanou smetanu a lehce promícháme. Kořeníme sekanou a zelenou petrželkou, pro starší děti pepřem. Místo jogurtu nebo zakysané smetany můžeme použít poloviční dávku majolk.

Sýrový salát pro slavnostní příležitost

Sýr tvrdý	30	40	50	60
Jablka	15	20	25	30
Kiwi	20	30	40	50
Pomeranč	15	20	25	30
Citronová šťáva, cukr	x	x	x	x
Ořechy	5	7	9	10
Jogurt bílý	25	30	35	40

Sýr nastrouháme na hrubém struhadle, přidáme ovoce nakrájené na kostičky, sekané ořechy, zakapeme citronem, podle chuti přidáme cukr (případně špetku soli) a zamícháme s bílým jogurtem.

Čočkový salát se zeleninou

Čočka	30	45	55	65
Cibule	10	15	20	25
Zelenina (mrkev, celer)	20	25	30	40
Olej	7	8	9	10
Sůl, octet	x	x	x	x
Sladkokyselá okurka	10	15	20	25

Uvařenou čočku necháme zchladnout (čočka nemá být rozvařená), přidáme jemně sekanou cibuli, jemně strouhanou zeleninu a okurku, zakapeme olejem, přidáme sůl a octet, promícháme a necháme v chladu uložit. Podáváme jako samostatný pokrm nebo jako přílohu.

Fazolový salát

Fazole bílé	30	45	55	65
Cibule	10	15	20	25
Olej	7	8	9	10
Ocet, sůl				

Uvařené zchládlé fazole smícháme se sekanou cibulí, solí, olejem a octem, popř. podle chuti přisladíme. Salát můžeme připravit na další způsoby: se sekanou okurkou, se sekanou okurkou a jablkem, s drobně nakrájenou šunkou, rozsekaným vejcem, sekaným pečeným masem, strouhaným sýrem, s propláchnutým rozkrájeným kyselým zelím, s rajčaty a paprikami.

Müsli

Vločky ovesné	15	20	25	30
Mléko	40	50	60	70
Jablka	30	40	50	70
Ořechy, rozinky	10	15	20	25
Med	10	12	15	17

Vločky namočíme přes noc do mléka, pak do nich zamícháme jemně nastrouhaná jablka, nasekané ořechy, přidáme rozinky a med.

Polévky

Polévka ze strouhané zeleniny s houskovými knedlíčky

Polévka masová se zeleninou a nudlemi / 7

Polévka gulášová se zeleninou / 7

Zeleninová polévka / 7

Květáková polévka / 7

Polévka kapustová na různé způsoby / 7

Selská polévka / 8

Polévka pörková s houskou / 8

Variace na rajčatovou polévku / 8

Rajčatová polévka úplně jinak / 8

Zelňáčka / 8

Polévka z míchaných luštěnin / 9

Polévka z droždí / 9

Polévka ze strouhané zeleniny s houskovými knedlíčky (falešná hovězí polévka)

Poznámka

Voda	130	150	160	180
Zelenina kořenová	30	45	50	55
Cibule	10	15	20	25
Tuk	3	4	5	5
Sůl	x	x	x	x
Pepř	0	0	0	x
Zelená petržel,				
pažitka, libeček	x	x	x	x
Tuk	2	2,5	3	3,5
Cibule	5	10	10	15
Strouhanka	5	10	15	20
Vejce	3	5	7	10
Sůl	x	x	x	x
Muškátový květ	x	x	x	x

Očistěnou kořenovou zeleninu nahrubo nastrouháme, část cibule rozsekáme. Cibuli zpěníme na rozechřítém tuku, přidáme zeleninu a chvíli dusíme. Zalijeme vařící vodou, osolíme a uvaříme do měkká. Zavaříme knedlíčky, vaříme asi 10 minut. Hotovou polévku dochutíme zelenými natěmi jemně nasekanými. Můžeme přidat sušené droždí Tebi. Knedlíčky: Na tuku zpěníme drobně nasekanou cibuli, přidáme strouhanku zvlhčenou lžící polévky nebo mléka, vejce, sůl a muškátový květ a vytvarujeme malé knedlíčky.

Do rozehrátého tuku dáme zpěnit drobně nakrájenou cibuli, přidáme kmín a na hrubo nakrájené propláchnuté kysané zelí, osolíme a zalijeme horkou vodou. Uvedeme do varu. Přidáme na malé kostky nakrájené brambory a vaříme do měkkka. V průběhu varu zahustíme polévku tzv. máslovým oříškem, který připravíme z části másla smíchaného se špetkou soli a moukou.

Polévku můžeme připravit také ze sladkého zelí. Přidáte-li lžíci zakysané smetany, popř. kousek uzeniny nebo vařeného masa, budete mít dobrou večeři, nejlépe doplněnou tmavým chlebem.

Polévka z míchaných luštěnin

	140	150	170	190
Voda				
Hrách	10	15	20	25
Čočka	10	15	20	25
Fazole	5	6	7	8
Zelenina kořenová	20	30	35	40
Cibule	10	15	20	25
Tuk	5	6	7	8
Mouka hl.	5	6	7	8
Sůl, česnek, majorán	x	x	x	x

Luštěninu přebereme a propláchneme pod tekoúcí vodou. Hrách a fazole namočíme asi na 2 hodiny, čočku asi na půl hodiny. Na tuku zpěníme cibuli a strouhanou kořenovou zeleninu. Zaprášíme moukou, přidáme sůl, zalijeme vlažnou vodou a pováříme spolu s čočkou. Hrách a fazole uvaříme v tlakovém hrnci, asi 25 minut. Přidáme do polévky, znovu pováříme, okořeníme rozteřeným česnekiem a rozměnutou majoránkou.

Obdobným způsobem se připravují všechny luštěninové polévky.

Polévka z droždí

	150	160	180	200
Voda				
Tuk	4	5	6	7
Cibule	10	15	20	25
Droždí	4	5	6	7
Mouka polohrubá	5	6	7	8
Zelenina kořenová	15	25	30	35
Sůl, kmín	x	x	x	x
Vejce	10	15	20	25
Zelená petržel, pažitka	x	x	x	x

Na rozehrátém tuku mírně osmažíme pokrájenou cibuli a rozdrobené droždí, přisypeme mouku a znova kráťce osmahneme. Přidáme sůl, kmín a zalijeme vlažnou vodou a uvedeme do varu. Očištěnou zeleninu nastrouháme na jemno a dáme vařit do polévky. Zlepšíme vejcem, rozšlehaným v malém množství zchládlé polévky nebo mléka a necháme přejít varem. Nakonec přidáme omýtu, drobně na-sekanou zelenou nat.

Slavní jídla masitá

- Hovězí maso vařené / 9
- Hovězí maso dušené / 10
- Guláš po selsku / 10
- Hovězí v zelí / 10
- Hovězí závitky se zeleninou / 10
- Hovězí pečeně se zeleninou / 11
- Hovězí pečeně s lisovaným rajčetem / 11
- Hovězí maso protýkané / 11
- Vepřové dušené v zelí s fazolemi / 11
- Moravský vrabec / 11
- Vepřové závitky po segedínsku / 11
- Vepřová pečeně s jablkou / 12
- Vepřové plátky zapečené se sýrem / 12
- Vepřové maso se zeleninou / 12
- Telecí dušené na houbách / 12
- Telecí po italsku / 12
- Bruselský řízek / 12
- Telecí maso se zeleninou / 12
- Jehněčí s fazolemi / 12
- Jehněčí pečeně na česneku / 13
- Skopová jachnija / 13
- Skopové podle bačí / 13
- Sekaná pečeně s ovesnými vločkami / 13
- Variace na sekánu pečení / 13
- Játra dušená / 13
- Srdce na slanině / 13
- Srdce na smetaně / 14
- Srdce se zeleninou / 14
- Jazyk / 14
- Kuře po srbsku / 14
- Kuře s nádivkou / 14
- Slepice zadělávaná s květákem / 14
- Slepice po irsku / 14
- Králík stehna v jablkovém zelí / 15
- Králíčí hřbet na česneku / 15
- Králíčí předeck po maďarsku / 15
- Kapr na česneku / 15
- Rybí filé zapečené se sýrem / 15

Hovězí maso vařené

Hovězí přední netučné	60	70	90	100	Poznámka
Sůl	x	x	x	x	

Hlavní jídla polomasitá a bezmasá slaná

- Brambory zapečené se sýrem a hráškem / 16
 Brambory zapečené s masem a okurkou / 16
 Škvábánky neboli kucmouch / 16
 Bramborák neboli cmunda / 16
 Lepenice / 17
 Nastavovaná kaše / 17
 Těstoviny zapečené s houbami / 17
 Špagety po italsku / 17
 Nákyp ze špenátových těstovin / 17
 Rizoto se zeleninou a houbami / 17
 Rychlé rizoto s párkou / 18
 Palačinky zapečené se sýrem / 18
 Palačinky zapečené s masem / 18
 Černý kuba neboli houbovník / 18
 Jahelník se zeleninou / 19
 Šoulet neboli hráč a kroupy / 19
 Šoulet z fazolí / 19
 Čočkovník / 19
 Halušky se zelím / 19
 Květákové placičky / 19
 Květákový mozeček s droždím / 19
 Fazolky na smetaně / 20
 Fazolky s rajčaty a vejcem / 20
 Kapustový mozeček s masem / 20
 Kapustový nákyp s rýží a párkou / 20
 Plněné papriky v zelí / 20
 Zelné závitky / 21
 Zelný nákyp / 21
 Zeleninové karbanátky / 21

Brambory zapečené se sýrem a hráškem Poznámka

	300	400	450	530
Sůl	x	x	x	x
Uzený sýr	20	25	30	35
Tuk	8	12	18	20
Mléko	60	80	90	100
Hrášek	15	20	30	40
Zelená petrželka	x	x	x	x

Brambory dobře omyjeme, oloupáme a nakrájíme nebo nastrouháme na plátky. Do tukem vymazaného pekáčku položíme vrstvu brambor, posypane strouhaným sýrem a hráškem, mírně osolíme. Vrstvy střídáme, poslední vrstvu tvoří opět brambo-

ry. Zakapeme trochu tukem, zalijeme vařícím mlékem a v troubě zapečeeme do zlatova. Na talíři syeme sekanou zelenou petrželkou nebo pažitkou. Podáváme se zeleninou nebo zeleninovým salátem.

Brambory zapečené s masem a okurkou

Brambory	250	350	430	500
Sůl	x	x	x	x
Cibule	10	15	30	30
Tuk	7	10	13	17
Vepřové maso	30	40	50	60
Okurka steril.	20	30	35	40
Vejece	20	25	30	40
Mléko	20	25	30	40
Sýr tvrdý	3	5	7	10

Dobře omyté brambory uvaříme ve slupce, přejeme je studenou vodou a oloupeme. Do tukem vymazaného pekáče skládáme plátky brambor, menší kostky masa udušené na cibuli, a na kostičky nasekanou sterilovanou okurku. Každou vrstvu mírně přisolíme. Dáme péci do dobré vyhřáté trouby. Asi po 20 minutách zalijeme vejci rozsehanými v mléce a málo přisolenými a necháme chvíli péci. Pak posypane povrch strouhaným sýrem a rychle zapečeeme do růžova.

Místo vepřového masa můžeme použít maso uzené, drábeží (např. z křídel), popř. uzeninu nebo hygienicky uchovávané zbytky pečení.

Škvábánky neboli kucmouch

Brambory (hrubá váha)	220	280	320	350
Mouka hrubá	30	40	45	50
Sůl				
Tvaroh	25	35	50	50
Tuk	10	12	15	17

Omyté brambory oloupeme, nakrájíme na kousky, osolíme, zalijeme horkou vodou a uvaříme do poloměkkaa. Část vody slijeme, povrch brambor posypeme hrubou moukou. Rukojetí vařečky propečáme do brambor otvory a na malém plameni dovaříme. Vymícháme do hladka. Lžíci namočenou do tuku vykrajujeme škvábánky, které sypeme strouhaným tvarohem a přimastíme, nejlépe máslem. Podáváme se zeleninovým salátem.

Bramborák neboli cmunda

Brambory (hrubá váha)	250	340	400	480
Cibule	3	4	5	6
Mouka hladká	20	25	30	35
Mouka sójová	5	7	8	10
Vejece	5	10	15	20
Sůl, česnek, majoránka	x	x	x	x
Ceres soft	20	25	30	35

Omyté brambory oloupeme a ustrouháme na jemno. Přidáme sůl, jemně usekanou nebo ustrouhanou cibuli, utřený česnek, rozemnutou majoránku, mouku a vejce a zamícháme. Bramborák můžeme

listy spaříme horkou vodou, rozklepneme žebro listu opatrně paličkou na maso, poklademe masovou směsí a zavineme. Na zpěněné cibuli orestujeme mouku s trochou sladké papriky, osolíme, zalijeme vlažnou vodou, vložíme závitky a asi 3/4 hodiny dusíme. Do šťávy můžeme přidat trošku rajčatového protlaku nebo pro tatínka sklenku bílého vína.

Zelný nákyp

Zeli hlávkové	80	100	120	140
Mléko	100	130	160	200
Krupice hrubá	7	10	13	15
Vejce	20	25	35	45
Tuk	7	10	12	15
Pepř	0	0	0	x
Sůl	x	x	x	x

Do osoleného mléka vsypeme krupici a necháme asi hodinu nabobtnat. Zeli pokrájíme na nudličky a krátce podusíme. Smícháme s mlékem, krupicí, solí a vejci a vlijeme do dobré vymaštěného pekáče. Směs je řídká, ale nebojte se, krupice teplem silně zhoustne. Upečeme do zlatova, asi v polovině pečení poklademe kousky tuku. Do směsi můžeme přidat kousek sekaného uzeného masa.

Zeleninové karbanátky

Zelenina michaná (korénnová, hrášek, květák, růžičková kapusta, kapusta, brukev apod.)	50	70	90	110
Vločky ovesné	4	6	8	10
Mléko	20	30	40	50
Sůl, mušk. květ, zelená petržel	x	x	x	x
Vejce	15	20	25	30
Strouhanka	20	25	30	35
Tuk	20	25	30	35

Ovesné vločky namočíme do mléka. Zeleninu očistíme, nastrouháme na hrubo nebo nasekáme a v malém množství vody udusíme do měkkosti. Smícháme s vločkami, solí, vejci a strouhankou, okoreníme. Na prkenu posypáném strouhanou houskou zformujeme karbanátky, které usmažíme ve vyšší vrstvě tuku. Pokud nesmažíme ve fritovacím hrnci, zbylý tuk po smažení dále nepoužíváme.

POZNÁMKY

Příkrmy

Bramborové placičky neboli opečenky / 21

Pečené brambory / 21

Hradecké knedlíky / 22

Rýže trochu jinak / 22

Slané lívanečky nebo celestýnské nudle / 22

Vařené těstoviny všechno druhu / 22

Krupicové nohy / 22

Čočka na kyselo / 22

Fazole na paprice / 23

Hrachová kaše / 23

Zcela záměrně neuvádíme běžné druhy příkrmů, protože je patrně umíte a my vás chceme naučit něco nového.

Bramborové placičky neboli opečenky Poznámka

Brambory (hrubá váha)	180	250	300	400
Mouka hladká	30	40	45	50
Krupice	15	20	25	30
Mouka sojová	6	7	8	9
Vejce	5	7	8	10
Sůl, zelená petržel	x	x	x	x
Tuk	15	20	25	30

Omyté Brambory uváříme ve slupce, oloupeme, ustrouháme nebo prolisujeme, osolíme a s moukou, krupicí a vejci zpracujeme v těsto, do kterého můžeme přidat sekanci zelenou petržel. Rozváříme v placku silnou asi 1 cm, vykrajujeme kolečka a na pomaštěné páni je smažíme po obou stranách do růžova.

Pečené brambory

Brambory (hrubá váha)	220	330	450	510
Sůl	x	x	x	x
Tuk	8	10	12	15

Brambory omyjeme, oloupeme a pokrájíme na plátky asi 1/2 cm silně. Složíme do pekáčku vymaštěné tukem, osolíme, zakapeme zbylým tukem, malíčko podlijeme a upečeme do zlatova. Můžeme je promíchat s utřeným česnekem a sekanci zelenou petržel. Podáváme jako přílohu k masitým, vaječným nebo zeleninovým pokrmům; se zeleninovým salátem může tvořit také hlavní jídlo.

Fazole na paprice

	50	65	80	95
Fazole bílé				
Cibule	8	10	12	15
Mouka hl.	3	4	5	6
Tuk	8	10	12	15
Sůl, paprika sladká, česnek	x	x	x	x

Přebrané fazole propláchneme a namočíme do studené vody asi na 2 hodiny. Uvaříme v téže vodě nesolené (v tlakovém hrnci asi 30–35 minut). Na tuku zpěněme cibuli a nasekaný česnek, přidáme mouku se sladkou paprikou, krátkce osmahneme, zalijeme vlažnou vodou z fazolí, osolíme, rozmlícháme a dobře pováříme. Přidáme fazole, podle chuti dosolíme. Můžeme podávat také jako hlavní jídlo s chlebem a zeleninovým, nejlépe zelným salátem.

Hráchová kaše

	50	65	80	95
Hrách				
Tuk	10	12	15	17
Sůl, česnek, majoránka	x	x	x	x
Cibule	10	12	15	17

Hrách přebereme, propláchneme a namočíme do studené vody na několik hodin. Vaříme v téže vodě (v tlakovém hrnci asi 35 minut), až je hrách téměř rozvařený. Prolisujeme nebo umixujeme, přidáme třený česnek, osolíme a okořením rozemnutou majoránkou. Na tuku do zlatova osmahneme drobně nakrájenou cibulkou, kterou kaší mastíme. Se zeleninovým salátem je kaše vhodná také jako hlavní jídlo.

POZNÁMKY



Omáčky

Základní bešamelová omáčka a její využití

v přípravě omáček české kuchyně / 23

Rajčatová omáčka / 23

Houbová omáčka / 24

Základní bešamelová omáčka

Poznámka

Tuk	7	8	9	10
Mouka hl.	7	8	9	10
Mléko	70	80	90	100
Sůl	x	x	x	x

Do rozechřátého tuku přidáme mouku, krátkce osmahneme, osolíme, zalijeme vlažným mlékem, rozlehláme a pováříme. Pokud je omáčka hustá, ředíme během varu vlažnou vodou nebo vývarem z masa. Vznikne nám bešamel, základ pro světlé omáčky, například:

Křenová omáčka

Do povářeného bešamelu přidáme očistěný, omýtý, jemně nastrouhaný křen, podle vlastní chuti můžeme mírně přikyselit a přisladit.

Koprová omáčka

Do připraveného bešamelu přidáme cukr, oct a těsně před podáváním omýtý, na drobno posekaný kopř.

Okurková omáčka

Do bešamelu přidáme cukr a na tenké plátky nastrouhané sladkokyselé okurky. Podle chuti můžeme ještě přikyselit.

Rychlá rajčatová omáčka

Tuk	7	8	9	10
Mouka hl.	6	7	8	9
Sůl	x	x	x	x
Rajčatový protlak	10	12	15	20
Cukr	3	4	5	6
Oct, citron	x	x	x	x
Zakysaná smetana	10	15	20	25

Mouku osmahneme na rozechřátém tuku, osolíme, zalijeme vlažnou vodou nebo vývarem z masa, pováříme, přidáme rajčatový protlak, dobře rozle-

háme a znova povaříme. Před dohotovením přidáme zakysanou smetanu, hotovou omáčku osladíme a okysclíme.

Houbová omáčka

Houbu sušené	2	2,5	3	3,5
Tuk	6	8	9	10
Mouka hl.	7	8	9	10
Cibule	5	6	7	8
Mléko	70	80	90	100

Houbu předem namočíme a nakrájené dáme na zpěněnou cibuli, osmahneme, přidáme mouku, znovu osmahneme, osolíme, zalijeme vlažnou vodou nebo vývarem z masa. Povaříme asi 15 minut, přidáme mléko a za stálého míchání dovaříme. Podle chuti dosolíme, pro nejstarší děti můžeme přidat malé množství mletého pepře.

Omáčku připravujeme i z čerstvých hub (30–80 g na porci), které předem očistíme, omyjeme a na krájíme.

POZNÁMKY

Zeleninové saláty

- Michaný jarní salát / 24
- Mrkvový salát na rozličné způsoby / 24
- Okurkový salát s rajčaty / 24
- Salát z čínského zelí / 25
- Salát z červeného zelí s křenem / 25
- Salát z hlávkového zelí s koprem / 25
- Fazolkový salát / 25

Michaný jarní salát

Hlávkový salát, karotka,

kedlubna, ředkvičky,

mladá cibule

Olej

Sůl, citron, cukr

Zelená nař

Poznámka

	80	90	110	130
mladá cibule	80	90	110	130
Olej	4	5	6	7

Sůl, citron, cukr

Olej

Zelená nař

Poznámka

Všechnu zeleninu omyjeme a očistíme. Hlávkový

salát roztrháme na menší kousky, zeleninu na-

strouháme na hrubo, cibulku usekáme. Ochutíme

solí, citronem a cukrem a zakapeceme olejem, vodu

nepřidáváme. Lehce promícháme a ihned podává-

váme.

Mrkvový salát na rozličné způsoby

Mrkev (čistá váha)

Cukr

Sůl, citron

Olej

Zelená nař

Poznámka

50 70 90 100

3 4 5 6

x x x x

3 4 5 6

Olej

Zelená nař

Poznámka

Očistěnou omýtou mrkev nastrouháme na jem-

no, přidáme sůl, cukr, citron, olej a trochu vody.

Promícháme a podáváme vychlazený. Mrkvový salát

má mnoho obměn: do uvedeného salátu přidáme

strohaná jablka nebo jemně usekané kompotované

meruňky, jindy přidáme strohaný křen, sladkokyse-

lou strohanou okurku, kysané zelí, kopř.

Okurkový salát s rajčaty

Okurky salátové

Rajčata

Sůl, ocet, cukr

Cibule

Olej

Zelená nař

Poznámka

40 50 60 70

30 40 50 60

x x x x

3 5 7 9

1 1 2 3

Olej

Zelená nař

Poznámka



Okurky omyjeme, oloupáme a nastrouháme na plátky. Promícháme je s omytými rajčaty nakrájenými na osminky a s cibulí, nakrájenou na půlkolečka, solí, octem, cukrem a olejem. Kořenime sekanou zelenou natí. Nepřidáváme vodu.

Salát z čínského zelí

Čínské zelí	40	55	70	90
Olej	2	3	4	5
Sůl, citron (ocet), cukr	x	x	x	x

Čínské zelí rozebereme na listy, opláchneme. Nakrájíme na nudličky asi 1 cm široké, přidáme sůl, oct nebo citron, olej a mírně přisladíme. Můžeme přidat cibuli krájenou na nudličky, rajčata, papriky, strouhané jablko, mrkev. Místo octa nebo citronu můžeme použít jogurtovou zálivku: Do bílého jogurtu zamícháme sůl, sekané zelené natě a lžíčku oleje, podle chuti můžeme zakapat citronem. Dobře zamícháme a nalijeme na salát.

Salát z červeného zelí s křenem

Zelí červené	50	70	90	110
Cibule	5	7	9	10
Sůl, oct, cukr	x	x	x	x
Olej	1	2	3	4
Křen	x	x	x	x

Červené zelí očistíme, omyjeme, nakrájíme na nudličky, spaříme vařící vodou. Přidáme jemně nakrájenou cibuli, oct, sůl, cukr. Necháme proležet, před podáváním přidáme strouhaný křen.

Salát z hlávkového zelí s koprem

Zelí bílé	50	70	90	110
Sůl, cukr	x	x	x	x
Zakysaná smetana	20	25	30	40
Kopr	x	x	x	x

Očistěné a omyté bílé zelí nakrájíme na nudličky, promícháme se solí a necháme odstát, pak přidáme sekaný kopr a zakysanou smetanu, popř. trochu citronové šťávy a promícháme.

Fazolkyový salát

Fazolky zelené	50	70	90	110
Cibule	10	12	15	20
Sůl, oct, cukr	x	x	x	x
Olej	2	3	4	5

Čerstvé fazolky očistíme a opláchneme. Čerstvé a zmrzlené fazolky musíme povářit ve slané vodě téměř do měkkosti. Pak je pokrájíme, přidáme sekanou cibuli, sůl, oct nebo citronovou šťávu, olej a podle chuti přisladíme. Přidáme trochu vývaru z fazolek. Použijeme-li sterilované fazolky, nevaříme je a do salátu použijeme trochu nálevu.

Teplé zeleninové přílohy

Fazolové lusky dušené / 25

Kedlubny dušené / 25

Mrkev s pórkem / 25

Mrkev s hráškem / 25

Hrášek dušený / 26

Kapusta dušená / 26

Zelenina míchaná / 26

Špenát / 26

Zelí hlávkové / 26

Zelí kysané / 26

Fazolové lusky s jogurtem / 26

Fazolové lusky dušené

	80	100	120	150	Poznámka
Sůl	x	x	x	x	
Tuk	4	5	6	8	
Mouka hladká	1	1,5	2	2,5	

Omyté, oloupané kedlubny nakrájíme na kostičky, dáme na rozechřítý tuk, osolíme a dusíme téměř do měkkosti. Voda musí být vydušená. Zaprášíme moukou, znova podlijeme trochu vlažné vody a dodusíme. Do hotového můžeme přidávat nasekanou zelenou petržel.

Mrkev s pórkem

Mrkev	60	70	90	100
Pórek	20	30	40	50
Sůl	x	x	x	x
Tuk	4	5	6	7
Mouka hladká	1	1	1,5	2
Zelená petržel	x	x	x	x

Očistěnou, omytu mrkev nakrájíme na nudličky, očistěný, omytý pórek na kolečka, dáme na rozechřítý tuk a osolíme. Zaprášíme moukou, osolíme a zalijeme vlažnou vodou. Dusíme do měkkosti, do hotového pokrmu dáme nasekanou zelenou petržel nebo jinou zelenou nasekanou natí.

Mrkev s hráškem

Připravujeme stejným způsobem jako u předešlé receptury. Pokud používáme hrášek sterilovaný, podléváme nálevem z hrášku a můžeme trochu přisladit.

